

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ НАН УКРАЇНИ
КАФЕДРА ОПОДАТКУВАННЯ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. С. КУЗНЕЦЯ

**Моніторинг і коментарі
до нормативно-правових актів
у сфері оподаткування**

Лютий 2015 р.

Харків, 2015

Методологія дослідження

Моніторинг законодавчих та нормативно-правових актів у сфері оподаткування – сумісний, постійно діючий проект НДЦ ІПР НАН України і кафедри оподаткування ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Метою щомісячного Моніторингу є:

- оперативний аналіз актів податкового законодавства, що буди прийняті та/або набули чинності протягом попереднього місяця;
- експертна оцінка ризиків, пов'язаних з прийняттям нових нормативних актів.

Методологія аналізу законодавчих та нормативно-правових актів передбачає ідентифікацію їх впливу на діяльність платників податків, порівняння нової редакції аналізованої норми з попередньою; ідентифікацію результативності відповідних змін з відокремленням позитивних наслідків та потенційних недоліків (ризиків). Критерії оцінки очікуваної результативності:

- узгодженість з діючою нормативно-правовою базою;
- спрощення або ускладнення податкового обліку;
- вплив на надходження коштів до бюджетів;
- вплив на економічну активність платників податків;
- зменшення або збільшення корупційних ризиків;
- доцільність використання конкретного інструмента порівняно з можливими альтернативами.

Аналіз законодавчих та нормативно-правових актів здійснюється за такими напрямками:

- Зміни системи оподаткування і в адмініструванні податків;
- Зміни в оподаткуванні окремими податками, зборами, платежами.
- довідкова інформація, пов'язана з оподаткуванням.

Моніторинг передбачає щомісячне оприлюднення результатів (до 10 числа наступного місяця).

Зміст

1. Зміни системи оподаткування і в адмініструванні податків	4
2. Окремі податки, збори і платежі	5
3. Загальнодержавне обов'язкове страхування	8
4. Довідкова інформація	9

1. ЗМІНИ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ І В АДМІНІСТРУВАННІ ПОДАТКІВ

1.3. Адміністрування податків

«Про затвердження Змін до Порядку обліку платників податків і зборів». Наказ Міністерства фінансів України від 02.02.2015 № 22 (набуває чинності з 06.03.2015 р.)

Коментар: Внесені зміни носять переважно редакційний характер і стосуються не платників податків, а порядку роботи контролюючих органів.

Так, у випадку, коли платник податків, що включений до реєстру Великих платників, не надав заяву про взяття на облік з початку року до Спеціалізованої податкової інспекції, у Центрального контролюючого органу з'являється не право, а обов'язок змінити місце обліку такого платника.

Змінами до розділів, що регламентують порядок зняття з обліку платників податків та порядок встановлення місцезнаходження (місця проживання) платників податків, контролюючому органу дозволено надавати інформацію альтернативними шляхами: в електронному вигляді, або на паперовому носії, тоді як раніше було обов'язковим надання інформації як в електронному, так і паперовому вигляді.

Позитивною рисою внесених змін є зменшення витрат часу і коштів на здійснення контролюючими органами функцій щодо обліку платників податків.

2. ОКРЕМІ ПОДАТКИ, ЗБОРИ І ПЛАТЕЖІ

2.4. Акцизний податок

Наказ Державної фіскальної служби України «Про внесення змін до Рекомендацій щодо організації роботи головних управлінь ДФС України із приймання документів та видачі ліцензій на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами, затверджених наказом ДФС України від 24.10.2014 р. № 213» від 14 лютого 2015 р. № 85

Коментар: Наказом змінено порядок приймання документів та видачі ліцензій на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами, створено можливість надання документів для отримання ліцензій рекомендованим листом.

Назва законодавчого акту	Попередня редакція	Нова редакція	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Наказ ДФСУ «Про затвердження Рекомендацій щодо організації роботи головних управлінь ДФС України із приймання документів та видачі ліцензій на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами»	Для отримання ліцензії на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями до заяви додається довідка органу ДФС про реєстрацію електронних контрольно-касових апаратів (книг обліку операцій), що знаходяться у місці торгівлі		Спрощено порядок отримання ліцензій, зменшено кількість необхідних для її отримання документів. Скоординовано діяльність підрозділів ДФС, оскільки інформацією щодо касових апаратів у суб'єктів господарювання та їх реєстрацію володіє орган ДФС.	Нормативно-правовим актом не передбачена можливість подання документів в електронному вигляді

Назва законодавчого акту	Попередня редакція	Нова редакція	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
	<p>Документи, що є підставою для видачі ліцензії, подаються в одному примірнику в копіях, засвідчених нотаріально або органом, який видав оригінал документа, та приймаються за описом, копія якого видається заявникові за підписом уповноваженої особи із зазначенням дати приймання документів.</p>	<p>Документи подаються в одному примірнику в копіях, засвідчених нотаріально або органом, який видав оригінал документа, або посадовою особою органу ліцензування. Заява про видачу ліцензії та визначені цим Законом документи подаються уповноваженою особою заявника або надсилаються рекомендованим листом. У разі подання заяви про видачу ліцензії та доданих до неї документів особисто вони приймаються за описом, копія якого видається заявнику з відміткою про дату прийняття заяви та документів і підписом особи, яка їх прийняла</p>	<p>Передбачено можливість подання документів для отримання ліцензії шляхом надсилання рекомендованого листа. Надано право завірення копій документів посадовій особі органу ДФС</p>	

2.10. Єдиний податок

Лист Державної фіскальної служби України від 14.02.2015 р. № 4968/7/99-99-15-03-01-17 «Щодо справляння єдиного податку платниками четвертої групи»

Коментар: Державна фіскальна служба України повідомляє, що протягом I кв. 2015 р. передбачається затвердження форми податкової декларації платника єдиного податку четвертої групи. До затвердження форми податкової декларації з єдиного податку для платників четвертої групи рекомендовано використовувати форму Податкової декларації з фіксованого сільськогосподарського податку, затверджену наказом Міністерства доходів і зборів України від 30.12.2013 № 864.

У зв'язку з тим, що форма податкової декларації з фіксованого сільськогосподарського податку передбачає щомісячні нарахування, Державна фіскальна служба України пропонує платникам податку протягом першого кварталу сплачувати нараховані суми у терміни, передбачені для сплати фіксованого сільськогосподарського податку.

Негативним моментом зазначеного вище листа є те, що органи Державної фіскальної служби України у цьому роз'ясненні ігнорують позитивні зміни, які були введені законом України № 71-VIII щодо введення квартального періоду сплати для відповідної групи платників податків.

До позитиву можна віднести те, що суб'єкти господарювання четвертої групи мають змогу заздалегідь готувати податкову звітність, не очікуючи затвердження нової форми декларації.

3. ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНЕ ОBOB'ЯЗКОВЕ СТРАХУВАННЯ

3.1. Єдиний соціальний внесок

Закон України «Про внесення зміни до статті 25 Закону України "Про відпустки"» від 15.01.2015 р. № 121-VIII

Основні зміни	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Встановлено, що для нарахування ЄСВ з урахуванням мінімальної заробітної плати не враховуються працівники, яким надано відпустки без збереження заробітної плати відповідно до пункту 18 частини першої статті 25 Закону України «Про відпустки», тобто на період проведення антитерористичної операції у відповідному населеному пункті.	Звільнення роботодавців від необхідності нарахування ЄСВ за робітників, що перебувають у відпустці без збереження заробітної плати на період проведення антитерористичної операції у відповідному населеному пункті	Не внесено відповідні зміни до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», що спричиняє неоднозначність трактування відповідних норм

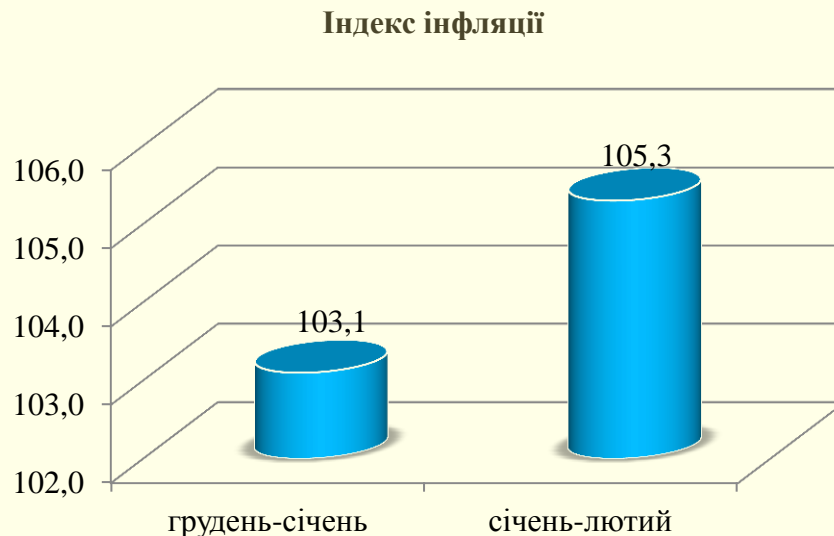
Коментар: Прийнятим Законом на законодавчому рівні врегульовано питання звільнення роботодавців від необхідності нарахування ЄСВ виходячи з мінімальної заробітної плати за робітників, яким надано відпустку без збереження заробітної плати на період проведення антитерористичної операції у відповідному населеному пункті.

Разом з тим незрозуміло, чому відповідні норми не знайшли своє відображення у спеціальному Законі України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», у статті 2 якого сказано, що виключно цим Законом визначається порядок нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску.

Також слід зауважити, що Законом України «Про відпустки» передбачено ще 17 випадків, у яких роботодавець в обов'язковому порядку повинен надати відпустку без збереження заробітної плати за бажанням працівника. Правильним було б встановити однакові умови нарахування ЄСВ і у цих випадках.

4. ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

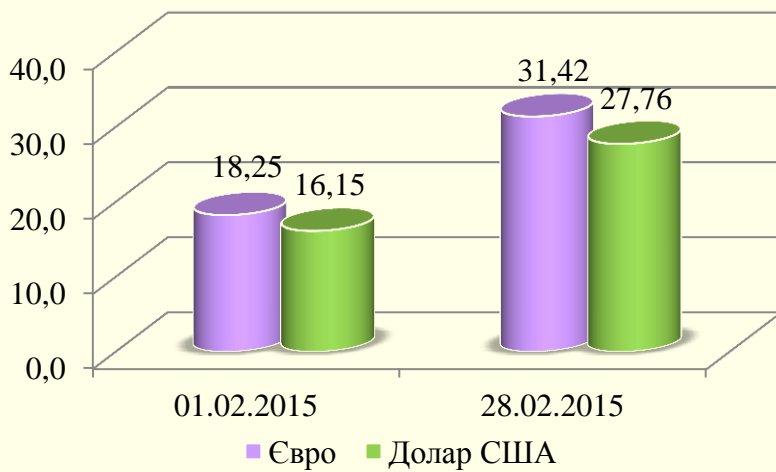
За даними Державної служби статистики України, у лютому індекс споживчих цін порівняно із січнем становив 105,3 %.

Значення індексу інфляції впливає на:

- коригуючі коефіцієнти, які застосовуються до ставок рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин (п. 252.22 ПКУ);
- індексацію нормативної грошової оцінки земель (ст. 289 ПКУ);
- базу оподаткування єдиним податком для платників єдиного податку четвертої групи (п. 292^{1.2} ПКУ);
- індексацію ставок акцизного податку, екологічного податку, рентної плати (абз. 9 пункту 4 Розділу XIX).

3. ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Офіційний курс гривні до іноземних валют

Офіційний курс гривні, встановлений НБУ, у січні змінився. Вартість Євро зросла на 72,1%, а долара США – на 71,9 %.

Підвищення курсу іноземних валют вплинуло на:

- визначення зіставності комерційних та/або фінансових умов операцій з умовами контрольованої операції (пп. 39.2.2.3 ПКУ);
- встановлення відповідності умов контрольованої операції принципу «витягнутої руки» під час визначення рівня рентабельності контрольованих операцій (пп. 39.3.2.5 ПКУ);

- розмір податкового боргу в міжнародних правовідносинах (п. 104.3 ПКУ);
- розмір бази оподаткування ПДВ для товарів, що ввозяться на митну територію України (п. 190.1 ПКУ) і послуг, які постачаються нерезидентами на митній території України (п. 190.2 ПКУ);
- розмір бази оподаткування (п. 214.2 ПКУ) та суму акцизного податку з товарів (продукції), на які встановлені ставки податку в іноземній валюті (п. 217.3 ПКУ);
- фактичну ціну реалізації для нафти, конденсату, руд чорних, кольорових та легувальних металів, урановмісних руд при визначенні бази оподаткування рентною платою за користування надрами для видобування корисних копалин (п. 252.6. ПКУ);
- дохід, виражений в іноземній валюті, платників єдиного податку першої - третьої груп (п. 292.5 ПКУ);
- розмір податкових зобов'язань зі сплати митних платежів (пп. 391.1 ПКУ).

3. ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

З 2 лютого 2015 року розмір облікової ставки Національного банку України збільшено з 14,0% до 19,5% річних.

Підвищення облікової ставки НБУ призвело до:

- Збільшення суми пені, що нараховується у випадках, передбачених п. 30.8; 123¹; п.129.4; пп. 197.16.2.4; п.200.23; п.211.3; п.2 та п.27 підрозділу 2 і п.17 підрозділу 4 Перехідних положень ПКУ;
- Збільшення коефіцієнта рентабельності для гірничих підприємств, що порушили строк регулярної повторної геолого-економічної оцінки запасів корисних копалин ділянки надр (пп. 252.16 ПКУ).

**Моніторинг підготовлено експертно-аналітичною групою
Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку
Національної Академії Наук України і кафедрою оподаткування
Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця**

під керівництвом заступника директора НДЦ ІПР з наукової роботи доктора економічних наук,
професора, Заслуженого економіста України **Ю.Б. Іванова**

за участю:

наукового співробітника НДЦ ІПР НАН України, к.е.н. **С.В. Антоненка**;

доцента кафедри оподаткування, к.е.н. **Є.І. Котлярова**;

старшого викладача кафедри оподаткування, к.е.н. **О.С. Віннікової**;

викладача кафедри оподаткування, к.е.н. **О.В. Костяної**;

аспіранта кафедри оподаткування **О.В. Белосвета**;